

Editörden,

Dergimizin 2021 yılının ikinci sayısını beğeninize sunuyoruz. Bu sayımızda sekiz araştırma, bir rapor yazısı hazırlandı. İlk makalede önemli bir halk sağlığı sorunu olan mültecilerin sağlık hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları dil engellerini ve bununla başa çıkmak için kullandıkları yöntemler incelenmiş. Araştırmacılar mültecilerin sağlık hizmetlerine erişimde, dilin bir bariyer olduğunu ve politikaların sosyoekonomik faktörler açısından dezavantajlı mültecilere öncelik verilmesi yönünde olması gerektiğini vurgulamaktadır. Diğer araştırmada Yılmaz ve Daharlı Verem Savaş Dispanseri'nde 2012-2018 yılları arasında takip edilen 677 tüberküloz olgusunu değerlendirmişler. Araştırmacılar bu olguların büyük çoğunluğunun genç-orta yaş grubunda olduğuna dikkat çekmektedirler. Araştırmacılar tüberküloz kontrolünde birinci basamak sağlık hizmetlerinin niteliğinin artırılmasına ve teknolojik yöntemlere başvurulmasına ihtiyaç olduğunu dile getirmişler. Oktar ve ark. *“Aile sağlığı merkezlerine başvuran kişilerde kronik hastalık, multimorbidite ve yaşam kalitesi ilişkisinin değerlendirilmesi”* başlıklı makalelerinde multimorbiditenin yaşam kalitesini azaltan önemli bir sorun olduğu saptamışlar ve Aile Sağlığı Merkezleri'nde, kronik hastalık yönetiminde yaşam kalitesinin ele alınması önerisinde bulunmuşlar. Halk Sağlığı alanında kullanılan nitel araştırma yöntemleri son yıllarda çeşitlenmekte ve sayıca artmaktadır.

Bu sayımızda Usseli ve Yasin'in nitel yöntemler kullanarak meslek hastalıklarının psikolojik ve ekonomik boyutlarını inceledikleri bir çalışmayı sunuyoruz. Araştırmacılar meslek hastalığı tanı sürecinin bir stres unsuru olduğunu ve çalışanların ruh sağlığı, aile ilişkileri, cinsiyet rolleri ile bireysel, sosyal ve günlük yaşam becerileri üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunu gözlemlemişler. Araştırmacılar meslek hastalıklarının tanı ve tedavi süreçlerinde “damgalanma ile ilgili bilgilerin” yer almasının gerekliliğini vurgulamaktadırlar.

Bu sayımızda Covid-19 ile ilgili iki çalışma bulunuyor. İlk çalışmada Akay ve Akay Türkiye'de görülen COVID-19 olgu sayılarının tahmininde Otoregresif Entegre Hareketli Ortalama (ARIMA) zaman serisi modellemesinin, iki haftalık tahminleri doğru bir şekilde yapabildiğini ve kullanışlı olduğunu göstermişler. Diğer çalışmada Planlı Davranış Teorisi (PDT) bağlamında insanların COVID-19'a yönelik tutum ve davranışları incelenmiş; Araştırmacılar COVID-19'a yönelik kaygının artması ile önlem alma davranışının arttığını saptamışlardır.

Son araştırma makalesinde çocukluk çağı obezitesi ele alınmış ve Türkiye'deki çocuk kanallarında yayımlanan çizgi filmlerde obezite ile ilgili tutum ve davranışların yaygınlığının belirlenmesi amaçlanmış. Araştırmacılar çocukların gündüz saatlerinde izledikleri kanallarda obeziteye

yol açabilecek içeriklerin yaygınlığına ve sağlıklı gıdalara ve egzersize yönelik verilen negatif mesajlara dikkat çekmekte.

Son birkaç ayda Türkiye’de çok sayıda afetle karşılaşıldı. Yaprak ve ark. afetlerde sosyo-ekonomik kırılma endeksini (SEKE), Türkiye örneğinde incelemişler. SEKE değeri yüksek olan illerin genel olarak Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yoğunlaştığı saptanmış. Endeks değeri yüksek olan illerde genellikle işsizlik, gelir eşitsizliği, tarımsal büyümeye bağımlılık, temel sağlık imkânlarından yoksun olma ve 5 yaş altı yetersiz beslenme gibi sorunlar olduğunu saptamışlar. Bu sayının son yazısında Günseli ve Haşşerbetçi, teknik raporlarında, Covid-19 salgınında güvenli EEG kullanımı için, virüs yayılma riskini en az düzeyde tutarak nasıl yürütülebileceği konusunda öneriler sunmaktalar. Keyifli okumalar dileriz.

 Yücel Demiral

From the Editor,

We present the second issue of our magazine for 2021 to your liking. In this issue, eight researches and a report were prepared. In the first article, the language barriers of refugees faced in accessing health services, which is an important public health problem, and the methods they use to cope with it were examined. Researchers emphasize that language is a barrier to refugees’ access to health services. According to research findings, policies should prioritize the socioeconomic factors for disadvantaged refugees.

Yılmaz and Daharlı evaluated 677 tuberculosis cases followed in the Tuberculosis Dispensary between 2012 and 2018. Researchers point out that the majority of these cases are in the young-middle age group. They have stated that there is a need to increase the quality of primary health care services and to apply technological methods in tuberculosis control.

Oktar et al. in their article entitled “*Assessment of the relationship between chronic disease, multimorbidity and quality of life in people who apply to family health centers*”, determined that multimorbidity is an important problem that reduces the quality of life. They suggested that quality of life should be addressed in chronic disease management in Family Health Centers.

Qualitative research methods have been increasingly used in the field of Public Health and the methods have been diversifying in the recent years. In this issue, we present a qualitative study by Usseli and Yasin in which they explore the psychological and economic dimensions of occupational diseases. Researchers have observed that the occupational disease diagnosis process is a stress factor and has negative effects on employees’ mental health, family relationships, gender roles, and individual, social and daily life skills. Researchers emphasized the necessity of obtaining “information on stigma” in the diagnosis and treatment processes of occupational diseases. In this issue, there are two research articles on Covid-19. In the first study, Akay and Akay showed that Autoregressive Integrated

Moving Average (ARIMA) time series modeling can accurately make two-week estimations and it is useful in estimating the number of COVID-19 cases in Turkey. In the other study, people's attitudes and behaviors towards COVID-19 were examined in the context of Planned Behavior Theory (PDT). Researchers have stated that the increase of anxiety about COVID-19, the behavior of taking precautions increases.

In the last research article, childhood obesity was discussed and the study aimed to determine the prevalence of obesity-related attitudes and behaviors in cartoons broadcast on children's TV channels in Turkey. Researchers take attention to the prevalence of content that can lead to obesity and negative messages about healthy food and exercise in channels where children watch daytime channels.

In the last few months, many disasters have been encountered in Turkey. Yaprak et al. analyzed the socio-economic vulnerability index (SEKE) in disasters in the case of Turkey. It has been determined that the provinces with high SEKE values are generally concentrated in the East and Southeast regions. They found that the provinces with high index values generally have social and economic problems such as unemployment, income inequality, dependence on agricultural growth, lack of basic health opportunities and malnutrition under the age of five.

In the last article of this issue, Günseli and Haşserbetçi provide suggestions on how to use EEG safely in the Covid-19

outbreak, while minimizing the risk of virus spread in their technical reports. We wish you a pleasant reading.

 Yücel Demiral